

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/73
Karar Sayısı : 2013/82
Karar Günü : 4.7.2013
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bodrum 2. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun;

1- 16. maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin "*kayalar, tepeler, dağlar' gibi, tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler*" bölümünün,

2- 17. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*tarıma elverişli*" ibaresinin,

Anayasa'nın 5., 35. ve 44. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Kadastro çalışmalarında tespit dışı bırakılan taşınmazın tescili istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALLARI

3402 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralları da içeren 16. ve 17. maddeleri şöyledir:

'Kamu malları

Madde 16- *Kamunun ortak kullanılmasına veya bir kamu hizmetinin görülmesine ayrılan yerlerle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan sahipsiz yerlerden:*

A) Kamu hizmetinde kullanılan, bütçelerinden ayrılan ödenek veya yardımlarla yapılan resmi bina ve tesisler, (Hükümet, belediye, karakol, okul binaları, köy odası, hastane veya diğer sağlık tesisleri, kütüphane, kitaplık, namazgah, cami genel mezarlık, çeşme, kuyular, yunak ile kapanmış olan yollar, meydanlar, pazar yerleri, parklar ve bahçeler ve boşluklar ve benzeri hizmet malları) kayıt, belge veya özel kanunlarına göre Hazine, kamu kurum ve kuruluşları, il, belediye köy veya mahalli idare birlikleri tüzelkişiliği, adlarına tespit olunur.

B) Mera, yaylak, kışlak, otlak, harman ve panayır yerleri gibi paralı veya parasız kamunun yararlanmasına tahsis edildiği veya kamunun kadimden beri yararlandığı belgelerle veya bilirkişi veya tanık beyanı ile ispat edilen orta malı taşınmaz mallar sınırlandırılır, parsel numarası verilerek yüzölçümü hesaplanır ve bu gibi taşınmaz mallar özel siciline yazılır.

Bu sınırlandırma tescil mahiyetinde olmadığı gibi bu suretle belirlenen taşınmaz mallar, özel kanunlarında yazılı hükümler saklı kalmak kaydıyla özel mülkiyete konu teşkil etmezler.

Yol, meydan, köprü gibi orta malları ise haritasında gösterilmekle yetinilir.

*C) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan **kayalar, tepeler, dağlar** (bunlardan çıkan kaynaklar) **gibi, tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler** ile deniz, göl, nehir gibi genel sular tescil ve sınırlandırmaya tabi değildir, istisnalar saklıdır.*

D) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ormanlar, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, özel kanunları hükümlerine tabidir.

İhya edilen taşınmaz mallar

Madde 17- Orman sayılmayan Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve kamu hizmetine tahsis edilmeyen araziden, masraf ve emek sarfı ile imar ve ihya edilerek **tarıma elverişli** hale getirilen taşınmaz mallar 14 üncü maddedeki şartlar mevcut ise imar ve ihya edenler veya halefleri adına, aksi takdirde hazine adına tespit edilir.

İl, ilçe ve kasabaların imar planının kapsadığı alanlarda kalan taşınmaz mallarda bu hüküm uygulanmaz.'

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Ümit DENİZ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları ve dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 'Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi' başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda, bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde de Mahkemeye gönderilecek belgeler arasında 'iptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı' sayılmıştır. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran Mahkemenin gerekçeli kararında, Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede, başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilirse, itiraz

yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği; (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın, itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmasına engel olmadığı belirtilmiştir.

İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin 30.4.2013 günlü ara kararında, 3402 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*tarıma elverişli...*" ibaresi ile aynı maddenin ikinci fıkrasının iptali isteminde bulunulmasına karar verdiği hâlde gerekçeli başvuru kararında 17. maddenin ikinci fıkrasına değinmeksizin aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "*tarıma elverişli...*" ibaresinin ve 16. maddenin birinci fıkrasının (C) bendinde yer alan "*kayalar, tepeler, dağlar' gibi tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler*" bölümünün iptali isteminde bulunulduğu, bunun yanında gerekçeli başvuru kararının giriş bölümünde 3402 sayılı Kanun'un 14., 16. ve 17. maddelerinin bazı cümlelerinin Anayasa'ya aykırı olduğundan iptal edilmesi gerektiğinin belirtildiği anlaşılmıştır.

Gerekçeli karar ile ara karar arasında çelişki bulunması nedeniyle Mahkemenin başvurusundan, Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*tarıma elverişli...*" ibaresi dışında kalan diğer maddeler yönünden iptal isteminde bulunulup bulunulmadığı ya da iptal isteminin 16. maddenin (C) bendini kapsayıp kapsamadığı konusunda tereddüt oluşmuş, hangi maddelerin ya da maddelerin hangi bölümlerinin iptalinin istendiği açık olarak anlaşılamamıştır.

Ayrıca, başvuru kararında, itiraz konusu kuralların Anayasa'nın 5., 35. ve 44. maddelerine aykırı olduğu belirtilmiş ise de kuralların bu maddelere hangi gerekçelerle aykırı olduğu açıklanmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olduğu anlaşılan itiraz başvurusunun, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

IV- SONUÇ

21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun;

A- 16. maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin '*...kayalar, tepeler, dağlar...gibi, tarıma elverişli olmayan sahipsiz yerler...*' bölümünün,

B- 17. maddesinin birinci fıkrasında yer alan '*...tarıma elverişli...*' ibaresinin,

iptallerine karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusunun, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, esas incelemeye geçilmeksizin REDDİNE, 4.7.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Esas Sayısı : 2013/73
Karar Sayısı : 2013/82

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ